

Sygn. akt I ACz 260/14

POSTANOWIENIE

Dnia 4 lipca 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie :

Przewodniczący:	SSA Piotr Wójtowicz
Sędziowie:	SA Lucyna Świdorska-Pilis (spr.) SO del. Aneta Pieczyrak-Pisulińska
Protokolant:	Małgorzata Korszun

po rozpoznaniu w dniu 4 lipca 2014 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa M. C.

przeciwko (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w K.

o ustalenie

na skutek zażalenia pozwanej

na postanowienie Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 19 grudnia 2013 r. sygn. akt II C 462/13

postanawia:

- 1) uchylić zaskarżone postanowienie i pozew odrzucić oraz zasądzić od powoda na rzecz pozwanej 3 600 (trzy tysiące sześćset) złotych tytułem kosztów procesu;
- 2) zasądzić od powoda na rzecz pozwanej 2 070 (dwa tysiące siedemdziesiąt) złotych tytułem kosztów postępowania zażaleniowego.

I ACz 260/14

UZASADNIENIE

Powód wniósł o rozpoznanie sprawy w postępowaniu grupowym w trybie ustawy z dnia 17 grudnia 2009 r. o dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym. Na poparcie swego żądania powód podał, że reprezentuje grupę 15 mieszkańców osiedla położonego przy ulicach (...) w K. którzy na podstawie umów zawartych w latach 1991 -2011 z Przedsiębiorstwem (...) w K., którego następcą prawnym jest pozwana spółka, korzystali z dostaw energii cieplnej. Oświadczeniami z dnia 30 lipca 2012 pozwany wypowiedział powyższe umowy ze skutkiem na dzień 31 sierpnia 2013 r.

nie wskazując jednak przyczyny rozwiązania umów. Wskazał również powód, że mimo, iż nie upłynęły jeszcze terminy wypowiedzeń umów pozwany podejmuje już działania zmierzające do odłączenia użytkowników nieruchomości od źródeł ciepła.

W odpowiedzi na pozew pozwana wniosła między innymi o nie uwzględnienie wniosku o rozpoznanie sprawy w postępowaniu grupowym i odrzucenie pozwu na podstawie art. 10 ust. 1 w zw. z art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 17.12.2009r. o dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym z uwagi na brak tożsamości podstawy faktycznej roszczeń członków grupy w liczbie co najmniej 10 osób. Stwierdził pozwany, że grupa wnosząca pozew nie liczy 10 osób, których roszczenie oparte byłoby na tej samej lub takiej samej podstawie faktycznej. Spośród 15 członków grupy siedmioro zdecydowało się na dobrowolne trwałe odcięcie od sieci przedsiębiorstwa pozwanej, bowiem podpisali oni protokoły odcięcia, co w rozumieniu pozwanej oznacza, że roszczenie sformułowane w pozwie jest sprzeczne z wolą osób podpisujących powyższe protokoły.

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy w Katowicach postanowił rozpoznać w postępowaniu grupowym sprawę z powództwa M. C. przeciwko (...) S.A.

W uzasadnieniu Sąd pierwszej instancji stwierdził, że w pozwie zawarto żądanie orzeczenia, że dokonanie przez stronę pozwaną wypowiedzenia umów o dostawę ciepła zawartych z członkami grupy są bezskuteczne. W piśmie z dnia 28 listopada 2013 r. strona powodowa podała, że aktualna lista członków grupy obejmuje następujące osoby: M. i M. C., J. D., Z. K., J. K., E. L., B. L., L. L., T. S., H. P., T. i D. P., T. i H. O., a poza T. i H. O. pozostali członkowie grupy złożyli oświadczenia o przystąpieniu do grupy. W konsekwencji uznał Sąd Okręgowy, że powód przedstawił członków grupy w liczbie wymaganej do dochodzenia roszczeń w postępowaniu grupowym. Sąd Okręgowy uznał, że członkowie grupy dochodzą roszczeń jednego rodzaju opartych na tej samej podstawie faktycznej, bowiem wywodzą je z wypowiedzenia im umów o dostawę ciepła ze skutecznością na dzień 31 sierpnia 2013 r.

Powyższe postanowienie zaskarżyła pozwana Spółka, podnosząc w zażaleniu zarzuty naruszenia przepisu art. 1 ust. 1 w związku z przepisem art. 10 ust. 1 zdanie drugie ustawy z dnia 17 grudnia 2010 r. o dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym polegające na dopuszczeniu do rozpoznania sprawy w postępowaniu grupowym w sytuacji gdy brak jest tożsamości podstawy faktycznej roszczeń 10 członków grupy. W ocenie skarżącej brak tej samej lub takiej samej podstawy faktycznej przejawiał się w zróżnicowanym ukształtowaniu stosunku prawnego wiążącego członków grupy w zakresie możliwości wypowiedzenia umów sprzedaży ciepła, w szczególności zaś w różnych okresach wypowiedzenia tych umów. Nadto zróżnicowanie stanu faktycznego, na którym poszczególni członkowie grupy opierali swe roszczenia zdaniem pozwanej polegało na tym, iż poszczególni członkowie grupy dobrowolnie zgodzili się na odcięcie dostaw ciepła czemu dali wyraz podpisując protokoły odcięcia. Zarzuciła również skarżąca naruszenie przepisu art. 2 ust. 1

w związku z art. 10 ust. 1 zdanie drugie ustawy o dochodzeniu roszczeń

w postępowaniu grupowym poprzez rozpoznanie sprawy w postępowaniu grupowym bez wskazania na ujednoczenie wysokości roszczenia poszczególnych członków grupy oraz wyjaśnienia zasad ujednoczenia. Wskazała także na obrazę art. 6 ust. 1 pkt 1 w związku art. 10 ust. 1 zdanie drugie powołanej powyżej ustawy poprzez rozpoznanie sprawy w postępowaniu grupowym mimo, że powód nie wskazał podstaw ujednoczenia wysokości roszczenia poszczególnych członków grupy wymienionych w pozwie oraz w kolejnych pismach procesowych, w których wskazywano na odmienny skład grupy. Strona skarżąca podniosła także, że niezgodnie z przepisem art. 6 ust. 2 w związku z art. 11 ust. 2 pkt 3 i art. 11 ust. 5 a contrario w związku z art. 10 ust. 1 zdanie drugie powołanej powyżej ustawy poprzez rozpoznanie sprawy w postępowaniu grupowym pomimo braku dołączenia do pozwu oświadczeń poszczególnych osób o przystąpieniu do grupy, wobec fluktuacji składu osobowego grupy, a nadto poprzez fakt, iż skład osobowy grupy zmieniał się po wniesieniu powództwa, co zdaniem pozwanej jest niedopuszczalne, ponieważ oświadczenia o przystąpieniu do grupy można złożyć jedynie w pozwie i w okresie wyznaczonym przez Sąd w ogłoszeniu o wszczęciu postępowania grupowego. Wyraziła również pogląd, iż ustawodawca przewidział możliwość przystąpienia do grupy jedynie po uprawomocnieniu się postanowienia o rozpoznaniu sprawy w postępowaniu grupowym w terminie wskazanym w tym postanowieniu, a nie przed jego wydaniem i uprawomocnieniem się.

Pozwana zarzuciła także naruszenie przepisu art. 328 § 2 kpc w związku z art. 361 kpc poprzez sporządzenie uzasadnienia postanowienia bez podstawy prawnej orzeczenia, wskazania przyczyn dla których Sąd odmówił słusznosci dowodom strony pozwanej, co skutkowało brakiem możliwości dokonania kontroli instancyjnej zaskarżonego postanowienia.

Wskazując na powyższe zarzuty pozwana domagała się uchylecia zaskarżonego postanowienia i odrzucenia pozwu oraz zasądzenia od powoda na jej rzecz kosztów postępowania zażaleniowego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie jest zasadne. W rozpoznawanej sprawie powód jako faktyczną podstawę rozpoznania jego roszczenia w postępowaniu grupowym wskazywał wadliwie wypowiedzenia umów sprzedaży energii cieplnej, zawartych pomiędzy członkami grupy a przedsiębiorcą, którego następcą prawnym jest pozwana spółka. Domagając się odrzucenia pozwu w niniejszej sprawie strona pozwana negowała tę okoliczność wskazując, między innymi że niektórzy członkowie grupy w składzie wskazanym w piśmie z dnia 28 listopada 2013 r. (k. 354) bądź podpisali protokół odcięcia od sieci pozwanej (tak jak to uczynił J. K.) bądź też zażądali od niej usunięcia ze swych nieruchomości należących do niej instalacji (T. i D. P.). Powyższe stanowisko zasługuje na aprobatę. Zważyć bowiem należy, że okoliczność ta w istotny sposób odróżnia podstawę faktyczną roszczeń wymienionych powyżej osób od wskazanej w odniesieniu do pozostałych członków grupy. Podkreślenia wymaga bowiem, że J. K., który w dniu 14 czerwca 2013 r. złożył oświadczenie o przystąpieniu do grupy, która w niniejszej sprawie domagała się rozpoznania niniejszej sprawy w postępowaniu grupowym (k. 359), zaś 3 czerwca 2013 r. podpisał protokół trwałego odcięcia, w którym wyraził zgodę „na wcześniejsze niż wypowiedzenie umowy” trwałe odcięcie wraz z demontażem układu pomiarowego (k. 320). Powód nie negował, że niektórzy członkowie grupy podpisali tego rodzaju protokoły, przedkładając jednocześnie oświadczenia tych osób, z których wynika, iż uchylają się one od skutków swych oświadczeń woli zawartych w „protokołach odcięć”. Abstrahując od skuteczności takiego uchylecia się, w kontekście badania czy roszczenia poszczególnych członków grupy oparte są na takiej samej podstawie faktycznej, wskazać należy że J. K. oświadczenia takiego nie złożył. Podpisując protokół odcięcia o przytoczonej powyżej treści, J. K. zaaprobował sposób w jaki strona pozwana dokonała wypowiedzenia umów sprzedaży energii cieplnej, co skutkowało uznaniem, iż podstawa faktyczna jego roszczeń nie jest tożsama z okolicznościami dotyczącymi pozostałych członków grupy. Tak samo nie jest tożsama podstawa faktyczna roszczenia małżonków T. i D. P.. Osoby te, składając pismo o usunięcie instalacji, zaaprobowali w sposób faktyczny stanowisko pozwanej.

Zgodnie z art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 2009 r. o dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym (Dz.U.2010.7.44) ustawa normuje sądowe postępowanie cywilne w sprawach, w których są dochodzone roszczenia jednego rodzaju, co najmniej 10 osób, oparte na tej samej lub takiej samej podstawie faktycznej. Niemniej zgodnie z treścią powołanego art. podstawa faktyczna roszczeń winna być co najmniej taka sama, co w sprawie nie ma miejsca.

Oczywiście nie jest rzeczą Sądu na obecnym etapie sprawy przesądzanie jakichkolwiek merytorycznych przesłanek roszczeń J. K. i małżonków P., niemniej cel powołanej ustawy jest taki, by ewentualne orzeczenie dotyczyło tak samo wszystkich uczestników grupy, innymi słowy, nie może zaistnieć sytuacja uwzględnienia powództwa tylko w stosunku do części grupy i oddalenia powództwa w stosunku do pozostałej. Dopuszczalne jest jedynie rozróżnienie wysokości zasądzonego świadczenia (art. 21 ustawy). Jak wskazano w doktrynie (Małgorzata Sieradzka: Komentarz do art. 21 ustawy o dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym, Oficyna 2010) W postępowaniach grupowych istnieje nawet celowość wydania wyroku przesadzającego o odpowiedzialności pozwanego co do zasady. Możliwość wydania wyroku co do zasady pojawia się zatem, gdy w ocenie sądu zasada roszczenia jest wątpliwa i jest objęta przedmiotem sporu stron oraz w sytuacji gdy sporna jest również wysokość roszczenia (W. Borysiak (red.), Postępowanie cywilne. Orzecznictwo, Warszawa 2008, s. 298; Kodeks postępowania cywilnego..., s. 486-487).

Powyższe dywagacje prowadzą do konkluzji, iż tożsamość podstawy prawnej winna być tego rodzaju, by Sąd w sposób jednakowy był w stanie ocenić co do zasady roszczenia wszystkich członków grupy.

Konsekwencją zmniejszenia liczebności grupy o (...) i małżonków P. było niespełnienie wynikającego z art. 1 ust. 1 ustawy o dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym, wymogu zgodnie z którym, roszczenie winno być dochodzone przez co najmniej 10 osób, co skutkowało musiło odrzuceniem pozwu. Licząc bowiem nawet Małżonków C. jako dwie osoby grupy, mimo że stroną umowy sprzedaży ciepła jest tylko pan M. C. (K- 25) ostatecznie ukształtowana grupa liczy tylko 9 osób - M. i M. C., J. D., Z. K., E. L., B. L., L. L., T. S., H. P.,

Wbrew stanowisku zawartemu w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia, oceny tej nie zmienia odwołanie się przez Sąd pierwszej instancji do postanowienia Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 3 października 2013 r., sygn. akt I ACz 963/13. Jak trafnie wskazała bowiem skarżąca wywód Sądu Apelacyjnego dotyczący skutków prawnych podpisania przez kilku członków grupy protokołów odcięcia, odnosił się do kwestii właściwości sądów powszechnych do rozstrzygnięcia sporu będącego przedmiotem niniejszej sprawy w zakresie w jakim Sąd Apelacyjny rozpoznawał zażalenie na postanowienie w przedmiocie oddalenia wniosku o odrzucenie pozwu z uwagi na brak drogi sądowej. Brak natomiast podstaw do zastosowania wyrażonego w tym orzeczeniu stanowiska do oceny tożsamości podstaw faktycznych roszczeń zgłaszanych przez poszczególnych członków grupy.

Wobec powyższego uznać należało, że pozwana zdołała wykazać, iż Sąd Okręgowy z naruszeniem przepisu art. 1 ust. 1 ustawy o dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym wydał postanowienie o rozpoznaniu niniejszej sprawy w tym postępowaniu.

Dlatego też zaskarżone postanowienie należało zmienić, o czym orzeczono na mocy przepisu art. 386 § 1 kpc w związku z art. 397 § 2 kpc, a pozew odrzucić – art. Art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 2009 r. o dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym.

O kosztach procesu orzeczono po myśli art. 98 kpc i art. 108§1 kpc. Koszty strony pozwanej przed Sądem pierwszej instancji ograniczyły się do honorarium pełnomocnika ustalonego na podstawie § 6 ust. 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.).

W postępowaniu zażaleniowym strona pozwana poniosła opłatę od zażalenia w wysokości 270 zł (K- 394) oraz koszty pełnomocnika ustalone na podstawie cyt § 6 ust. 6 i § 12 ust 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych.